

MARTINA VRÁNOVÁ
PSOTHLAVEC

Martina Vránová

Psohlavec

Kapitola první

Opět na cestě. Psohlavec seděl ve strojvůdcovské kabině vlaku, předloktí ležerně opřené o rám řídicího panelu a upřeně zíral na dobře známou krajinu. Několikrát denně se mu naskýtal stejný pohled. Jen směr byl pokaždé jiný. Řízení místní jednokolejnicové dráhy nevyžadovalo příliš pozornosti. Jen jedna dráha tam a druhá zpět. Jen z autopolského nádraží do parapolského a zpět. Vlastně za svůj třicetiletý život ani nic jiného neviděl. Jen dvě osamělá města uprostřed pustiny. Při své práci měl dost času dělat spoustu jiných věcí, ale on nejraději koukal z okna kabiny. Vždy se díval na krajinu po své pravé straně. Na cestě tam viděl jeden výjev a na cestě zpět druhý. Sem tam ho vyrušily blikající kontrolky na řídicím panelu, které se mu vkradly do zorného pole, anebo hlas průvodčího z vysílačky, který si chtěl ukrátit hodinové nicnedělání planým tlacháním. Nesnášel to. Nikdy nevěděl, co má říci. Vtipy si nepamatoval a jeho život byl celkem jednotvárný, bez zážitků, které by stálo za to sdílet. Však ani průvodčí ho kvůli tomu neměli moc rádi. Vždy když k němu byli přiděleni, brblali, že je čeká hodina mlčení tam a hodina mlčení zpět. Psohlavcovi to bylo jedno. Prostě zíral z okna a pozoroval krajinu. Když dnes začal šichtu a vyjel na první jízdu z Autopole, bylo už skoro poledne. Nejraději měl výjezd z města. Užíval si ten moment, kdy se vlak pomalu vynořil z hustého

oparu nad městem do slunce pouště. Jet městem ve výšce na mostě nesoucím jednokolejnicovou dráhu bylo jako tápat ve tmě. Vlastně ne ve tmě, ale v prádelně. Mlha z parních strojů, které poháněly snad vše, byla všudypřítomná. Rychlostí a jízdou vlaku však pára stále více řídla a stále častěji jí pronikaly paprsky světla, až se úplně vyjasnilo a Psohlavec musel přivírat oči a stínit si je širokou krempou klobouku. Po chvíli si oči na prudké slunce zvykly a on mohl klidně pozorovat pouštní krajinu. Z výšky spojovacího mostu měl okolí jako na dlani. Za sebou sice nechal parní oblak Autopole, ale daleko před ním se druhý takový oblak začínal rýsovat – pára nad sesterským městem Parapolí. Mezi nimi nic jiného než kamenitá poušť bez zjevných známek života. Kam oko dohlédlo, byla pouze mírně zvrásněná pláň. Jako puntíky na tkanině se na ní rýsovala suchá křoviska. Těžko si bylo představit, že i poušť v sobě skrývá život. Určitě tam musela žít spousta malých živočichů a hmyzu. Ani ta suchá křoviska asi nebyla úplně suchá. Jenže kdoví? Nikdo z obyvatel dvou měst se jen tak do pouště nevydával. Co by tam kdo dělal? Žádná osada na dohled a kromě toho se všichni báli jamalů. Každému dítěti se již od malička vštěpovalo nepsané přikázání „Nevstoupíš do pouště“. Náležitě se pak podporovalo báchorkami od jamalích příšerách.

Vlak již uháněl plnou rychlostí na východ směrem k Parapoli. Na horizontu vykukovaly špičky těžebních věží. Jedině těžaři by mohli jamaly zahlédnout. Zemního plynu nebylo v poušti nikdy málo. Díky němu bylo možné pohánět parní stroje a provozovat dráhu. Těží se tu odjakživa. Z těžebních věží se dopravuje do

zpracovatelského závodu v na jihovýchodě Autopole. Upraveným plynem se topí pod kotly parních turbín a svítí v obytných domech. Od závodu se pak plazí a jako lesklí hadi se do sebe zaplétají industriální plynovody. Jedna větev se kroutí pod most dráhy a pak podél paty tohoto mostu do spřízněné Parapole. Druhé potrubí je mnohem kratší. Vede do středu Autopole k elektrárně. Jejím jediným účelem je vyrábět elektřinu pro dráhu. Je to nákladné a málo efektivní. Možná by elektrárna mohla vyrobit víc, ale pro koho? Vždyť si s párou a plynem úplně vystačíme.

Psohlavec vyhlížel svůj orientační bod. Vždy když vlak míjel Bránu do pekla, věděl, že má půl cesty za sebou. Oranžový rozpálený chřtán, jenž zeje uprostřed prázdnoty, vznikl při těžbě plynu. Jednou se prostě země propadla, pohltila celou těžební věž a plyn se pak vznítil. Hoří už desítky let. Zkouší si představit, co je uvnitř. Dá se přes ten žár dohlédnout na dno? Možná je to opravdu bezedná průrva do hloubi země. Kdyby sebral odvahu a do pouště se vypravil, tak by se k Bráně určitě šel podívat.

Zbytek cesty už není příliš zajímavý. Snad s výjimkou příjezdu do Parapole. Město zdálky vypadá tak trochu jako hříbovitý oblak. Čepice páry sedí na vrcholcích štíhlých vysokých budov. Parapole, bohatší a hezčí ze sester, si může takovou extravaganci dovolit. Téměř všechny budovy jsou kamenné se štíhlými okny, širokými terasami a balkóny, obrovskými dřevěnými dveřmi. Psohlavec si posune širák z čela na temeno. Už není kvůli páře tak dobře vidět. Začne zpomalovat. Za předním oknem vlaku se rýsuje kulatý oblouk nádražní haly a nad ním nápis „Parapole – nádraží“. Vlak

brzdí u jednoho ze dvou nástupišť. Vystupuje z něj jen málo lidí. Je to předposlední linka do Parapole a vlakem stejně jezdí především Autopolští, kteří v Parapoli pracují. Práce je tu dost, hlavně posluha a správy. Někdo jim sloužit musí. Oni mají peníze, my se zase nebojíme pracovat. Vysoký výpravčí zapíská a dává Psohlavci povel, aby odjel s vlakem z nástupiště. Pomalu zajíždí do zastřešeného depa, kde vlak po velké smyčce otočí do protisměru a zastaví za další soupravou, která se bude vracet dříve. Je čas na přestávku. Vezme si omšelý krátký kabát a vychází z kabiny ven. Ještěže nemusí nosit uniformu. Vypadal by v ní jako tamhleten panák průvodčí.

„Tak to jsme si zase pokecali, co?“ vyrazil ze sebe průvodčí. „Proč někdy něco neřekneš? Mě taky nebaví jenom pořád koukat z okna na to samý a na ty ospalý ksichty ve vlaku. Ani mi neodpovíš? Ty bys nic neřekl, ani kdyby tě věšeli!“ durdil se dál průvodčí s brašnou přes rameno a rukama v bok. „Jen si jdi!“ A Psohlavec taky bez sebemenšího zaváhání odešel od souprav vlaků, po schodech dolů, kolem dílen až ke kontrolnímu stanovišti pro zaměstnance.

„Stát. Průkaz,“ drze a povýšeně na něj vyštěkl úředník v temně modré uniformě obsluhy nádraží s nablýskanými stříbrnými knoflíky. Psohlavec sáhl do zadní kapsy kalhot a podal úředníkovi pomuchlanou papírovou legitimaci přeloženou napůl. Úředníkův pohled nejprve padl na nevzhledný průkaz, pak na strojvedoucího a znovu na průkaz. Rozevřel jej a dlouze porovnával fotografii s jeho podobou. „Klobouk dolů,“ vydal povel. Psohlavec poslechl a úředník opět srovnal fotografii s obličejem.

Psohlavec byl pohledný, mužného zjevu. Z oválné tváře mu vystupovala ostře řezaná široká brada. Nos měl také širší s velkými nozdrami, ale jeho linie byla až neskutečně rovná, jako by ji někdo nakreslil podle pravítka. Ačkoli již od pohledu působil jako samotář a samorost, dobráčkou povahu prozrazovaly jeho jasně modré oči a vášnivost víčka s dlouhými řasami, jež často před sluncem přivíral, a také plné rty, jež se mu v koutcích mírně stáčely do úsměvu. Vlasy měl světle hnědé, rovné, krátké a odstávaly mu přímo od hlavy. Stejně odstávající měl i dlouhé strniště na tvářích a bradě. S tímto pokryvem hlavy tak trochu vypadal jako ovčácký pes, který právě proběhl křovím a vítr mu v rychlosti běhu čechrá srst na všechny strany.

Spokojený úředník mu vrátil průkaz. „Znáš to,“ úsečně pronesl, „máš poslední odjezd v devět. Do té doby nevycházej z nádraží.“ Autopolští sice pro Parapolské vykonávali všechny podřadné práce, ale pohybovat se v Parapoli směli jen po svém pracovišti. Žádné okolky a žádné zevlování. Na možné prohřešky proti řádu dohlížela všudypřítomná milice.

Vydal se do místního bufetu. Jakmile vešel do sálu plného lidí, praštila ho do nosu nelibá vůně vývařovny. U pultu si koupil čaj, směs bylin a koření, která se do měst přivážela někde ze severu, a šel ke stolu u okna. Odložil klobouk a hrnek s čajem na stůl a kabát přehodil přes opěradlo židle. Sedl si, židle pod jeho vahou řádně zavržala a nohy se jí trochu rozjely. Nic jiného ale nemohl ve zchátralé jídelně pro autopolské zaměstnance čekat. Předklonil se

a opřel se lokty o stůl. Na tváři se mu srážela pára z kouřícího čaje. Hleděl z okna ven do Parapole skrz ušmudlané sklo.

„Asi mají pravdu,“ uvažoval sám pro sebe. „Jsem divný patron. Pořád jenom koukám a s lidmi se jen málokdy bavím.“ Za okny odděloval pozemek nádraží od zbytku města vysoký plot. Za ním ve dvojicích neustále procházeli příslušníci milice. Skoro to vypadalo, že nedělají nic jiného, než chodí kolem celého pozemku. Kolikrát to za směnu zvládnou? Mají daný i směr, nebo si mohou vybrat podle nálady? A už někoho identifikují. Žádají průkaz, ptají se, proč jde tím směrem, a ne jiným. Jeden příslušník se přitom zjevně potí a snímá si z hlavy černou helmu, která tak trochu vypadá jako podlouhlá šišatá buřinka. Druhý dlaní svírá rukojeť pendreku u opasku. Nakonec však nechají mladíka jít.

Dopil čaj, sebral si věci, odnesl prázdný hrnek na sběrný ták a vydal se ven, aby se trochu protáhl. Vyšel služebním východem na malé prostranství mezi budovou nádraží a plotem. Boty se mu okamžitě pokryly prachem, jenž se vířil s každým jeho krokem. Zastavil se a rozhlédl se kolem. U rohu budovy klábosili kuřáci a za plotem příslušníci milice zase koukali, koho prudit legitimováním. Udělal dva kroky blíže k plotu a posunul si klobouk do čela. Nechtěl být nápadný, ale naštěstí milice odkrácela na další obchůzku. Další tři rychlé kroky a byl u plotu. Svíral oka plotu prsty, krempa klobouku se ohnula pod tlakem jeho čela na kovové dráty. Jaké to je být jeden z nich? S nepřítomným pohledem si vykračovat rázným krokem po ulici v šedém perfektně padnoucím obleku? Bydlet v kamenném domě a hrát se u velkého krbu s manželkou a dětmi?

Ze snění ho probudilo pískání parní sirény. Možná bych o to ani nestál.

Bylo na čase vrátit se a nastoupit poslední jízdu. Pobyt Autopolských v Parapoli byl po posledním odjezdu vlaku zakázán. Většina však za rodinami a přáteli odjela již dříve, takže poslední vlak býval poloprázdný. Hlavně v něm jezdili nádražáci jako Psohlavec. Cesta byla nudná. Už skoro nebylo nic vidět. Průvodčí se už vysílačkou raději neozval. Asi si našel jiného nádražáka na kus řeči. Na autopolském nádraží všichni vystoupili a Psohlavec zašiboval vlak do depa. Sebral si své věci a vylezl z kabiny strojvedoucího. Noha se mu smekla na schůdcích a skoro dopadl na obličej. Jen dlaně se mu rychle vymrštily a zpomalily pád.

„Tak co šichtička, Psohlavče?“ šibalsky na něj mrkl Míša.

„Jo, fajn, ale nuda.“

„No jo, to se musíš vydat do pouště za jamaly, a ne si vozit zadek ve vlaku,“ odvětil Míša se širokým uštěpačným úsměvem na tváři. Psohlavec vstal ze země a vztyčil svou postavu vysoko nad Míšovu. Není ani divu, že byl mazlíček autopolského nádraží, tlustoučká myšička, která znala každou škvíru a zkratku, sklep i půdu. „Tak pojď. Mám hlad. Zajdeme ke Zmiji. Páťa dnes bude narážet nový sud s pivem. Pomáhal jsem mu ho vařit. Mělo by stát za to.“

Dvě nesouměrné postavy svižným tempem prošly chodbami depa až na potmělou ulici. Sem tam svítily mihotavým světlem plynové lampy. Nějaké světlo vycházelo z oken nevysokých domků, ale jinak se člověk musel hodně soustředit na cestu. V samotném středu Autopole se totiž nádraží a depo choulí pod trvalým stínem

elektrárny. Její hranatá budova se tyčí snad až do nebe s rohy po stranách jako vyceněnými zuby. Vypadá jako hrad postavený tříletým dítětem obrů ze stavebnicových kostek. Okolo elektrárny stojí na stráži chladicí věže. Z těchto betonových kolosů neustále stoupá pára a zahluje tak celou Autopoli, a to i v noci.

Zmije byl místní lokál, kam Míša rád chodil. Znal tu všechny štamgasty. Bylo by divné, kdyby někoho neznal. Na nádraží taky každého pozdravil a oslovil jménem. Místnost byla plná popíjejících chlápků, i několik žen se tu našlo. Vyhlídli si stůl vzadu v sále. Míša zamával na obsluhu: „Ahoj, Páťo. Tak jak se nám to povedlo?“

„Výborně. Honem vám taky donesu, abyste ho ochutnali. Rychle se míjí,“ přispěchal k nim hospodský, vytáhl utěrku založenou za páskem kalhot a utřel jim stůl. „A něco na zub? Mám tam skvělejší gulášek,“ mrkl na ně lišácky.

„To záleží na tom, z čeho je,“ vrátil Páťovi potutelný pohled Míša.

„Z čeho mě to podezříváš? Přece víš, že mám se Seveřany dobré styky a pravidelné obchody. Přece by mě neošidili,“ dal si na obranu ruce v bok.

„Seveřani možná ne, ale ty dokážeš být pěkný šizuňk.“ Hned ale obrátil, aby si Páťu nezneprátelil: „No nic ve zlém, dones mám ho.“

„Už pádím,“ otočil se hospodský na podpatku a spěchal k barovému pultu. Za moment byl zpět se dvěma poháry kalného žlutavého moku a v patách mu byl kluk s hlubokými talíři s gulášem a ošatkou chleba. „Ať vám chutná, pánové,“ mrkl na ně a pelášil k dalším hostům.

„Ah, není to úplně špatný,“ pronesl Míša po přípitku a ještě jazykem zakroužil po patře. „Mohlo to dopadnout hůř,“ pokývl hlavou, zabořil lžici do talíře a zhltnul sousto. „No, to jsem blázen. Ten Páťa snad fakt koupil nějakou slušnou flákotu od Seveřanů. Tohle nesmrdí jako domácí krysy.“

„Jak to poznáš?“ podivil se Psohlavec. „Já ani nevím, co jím. Všechno to chutná stejně.“

„Jenže ty máš taky štěstí, víš. Tobě Markytko v kantýně vždycky vybere ty nejlepší kousky. Tak se po tobě dneska ptala.“

Psohlavec s plnou pusou jen obrátil oči v sloup.

„No co? Je to pěkně stavěná ženská. Copak tebe ženský nezajímají? Měl by ses s ní dobře,“ podíval se něj vyčítavě Míša. „Co tebe vlastně zajímá? Jenom jezdíš vlakem sem a tam. Doma tě nikdo nečeká. Za chlapama do hospody taky nechodíš. Co pořád děláš?“ nakvašeně se na spolustolovníka obořil. A byl ještě popuzenější, když Psohlavec nic neřekl, jen pokrčil rameny a dál hleděl do poloprázdného talíře. „Koukej, mladej, já tě mám docela rád, ale když ty seš takovej nanicovatej,“ zavrtěl hlavou a dopil pohár. „Páťo, ještě jednu rundu,“ zahlaholil na obsluhu s prázdným pohárem ve zdvižené ruce. „Jé, hele, támhle je Oskar,“ napřímil se a zamával na statného muže u dveří. „Oskare, tady!“

„Zdravím, pánové. Konečně zase v civilizaci,“ blaženě si muž oddechl. S táhlým skřípotem nohou po podlaze odsunul židli od stolu a sedl si. Psohlavec udělal při nepříjemném zvuku odsouvané židle grimasu přimhouřením jednoho oka. „Promiň, brachu,“ řekl Oskar. „To víš, my z pouště moc na dobré mravy nedáme.“

„Tady Oskar dělá na těžební věži,“ informoval zasvěceně Psohlavce Míša. Pak se obrátil k Oskarovi: „Dáváš si oraz? Jak dlouho byls na věži?“

„Tentokrát jen asi měsíc. Měli jsme tam menší zádrhel. Trošku nám ten plyn bouchl. Chudák Jenda to odskákal. Byl hned u toho a pak ho skládali do pytle po kouskách. Takže nás vyhnali a opravují to tam.“ Muž posunul svou ohromnou postavu blíže ke stolu a opřel se o něj lokty. Na těžaře opravdu vypadal – zpocený a špinavý vazoun.

„No vidíš. A tady Psohlavec si stěžuje, že být strojvedoucí je nuda,“ stočil na něj Míša pozornost. „Co to takhle zkusit na věži? Skoro sám. No však toho stejně moc nenamluvíš. Občas nějaký výbuch nebo povyražení s jamaly.“

Psohlavec na provokaci zareagoval jen úšklebkem.

„Ále, kdepak jamalové. Každý si myslí, že se to v poušti jamaly jen hemží a že se s nimi bijeme každý den. Já už jsem na věži tři roky a žádnýho jsem neviděl,“ odfrkl Oskar a dal si kotník pravé nohy na koleno levé. „Jenom samé povídačky,“ mávl rukou do vzduchu. „Míšo, poslouchej, ty liško podšitá, víš, že mi dlužíš od minula výhru z karet?“

„Já? To ne?“ neskryvaně se podivil a opřel se do židle. „Hele, jestli je to pravda, tak ti to určitě vrátím. To budou zas ty bouře. Vždycky když tu máme tu zpropadenou bouřku, tak na něco zapomenu,“ zadumaně zakroutil hlavou.

„Nic ve zlém,“ uštěpačně se usmál Oskar. „Dneska platíš ty a budeme si kvít. Mimochodem, ty bouřky jsou fakt

něco,“ pokračoval. „Dokud jsem žil ve městě, viděl jsem jen pár nočních záblesků, ale z pouště je to parádní hra světél,“ rozzářily se mu oči. „Ty blesky lítají v mracích nad městem a klikatí se na všechny strany. Skoro to vypadá, jako by Autopole byla jeden velký bleskosvod, protože blesky vždycky končí v oparu nad ní. Člověk si myslí, že musí sjet až do města a něco zapálit.“

„Ale proč jsou bouře jen nad Autopolí?“ pronesl zadumaně a na půl huby Psohlavec, aniž by zvedl zrak od poháru piva, do něhož upřeně koukal. Nějak mu to nešlo do hlavy. Něco ve městě musí působit jako bleskosvod a blesky přitahovat. Sám pro sebe se své myšlenky pousmál. Jako náruživí milenci se jednou za čas objeví, aby ukojily svoje touhy, a až se vyčerpají, tak bouře zmizí. A Autopole jako poslušná žena jen čeká, až se muž vrátí z toulek a záletů. Válel pohár s pivem hravě mezi dlaněmi a potutelně se usmíval.

„Jé, o tom se už tolik namluvilo! Proč my jo, a Parapole ne. Nebo proč ty bouřky neřádí nikde jinde v poušti,“ mávl Míša rukou a nedbale se sesunul do židle. „Copak za vším musí být nějaké spiknutí? Nebo jsme si to za každou cenu museli způsobit sami nějakým znečištěním nebo co? Pořád se jenom hledá viník,“ obrátil opovržlivě oči v sloup. „Prostě to tak je. No a co?“

„Já to taky říkám. Co na tom změni lámat si s tím hlavu? Stejně nevymyslíme, jak ty bouřky odvrátit. Buď to vydržíš, nebo se potají přidáš k Severanům, jestli tě vůbec budou chtít, a budeš s nimi orat pole bůhví kde,“ odfrkl Oskar.

Psohlavec sebral klobouk ze stolu a nasadil si ho do čela. „Pánové,“ pronesl, když se zvedal a jako by zasalutoval, „já už to

dnes balím. Neboj, Míšo,“ mrkl na něj zpod klobouku, „svoji útratu si zatáhnu.“

„No, to bych prosil,“ zašklebil se. „Nemusím tu hostit celou hospodu. Tady ten darmožrout bude stačit,“ dobrácky mrkl na Oskara a koutek úst mu vyjel nahoru.

Psohlavec mávl rukou na rozloučenou, sebral kabát z opěradla židle, cestou k pultu si jej přehodil přes rameno a hodil na pult několik mincí, které se ale skutálely na zem. Páťa mu zahrozil prstem, ale hned se hbitě potopil pod pult, vylovit hodnotné mince. Psohlavec vyšel ze dveří do potemnělé Autopole. Kromě několika nepravidelně rozmístěných plynových lamp mu cestu středem města osvětlovaly okna a výlohy lokálů, výčepů a tančíren. Bylo před půlnocí, a tak to tu vřelo. Po ulicích se už sem tam potáceli opilci. Výrostci si z nich dělali šprťouchlata. Párečky se líbaly v temných zákoutích. Svě okolí napůl nevnímal. Znamé ulice a obvyklý ruch mu sloužily jako divadlo pro představení jeho mysli. Když si byl jistý, kudy jde, opona se zvedla a myšlenky začaly plout po jevišti. V polosnění šel klikatými uličkami na východ města. Bydlel až na okraji ve zchátralém činžovním domě. Vyškrábal se po prochozených schodech do čtvrtého patra. Cestou nahoru se v několika paprscích světa z ulice snažil zpozorovat nové nápisy na stěnách schodiště. Odemkl si garsonku a vešel dovnitř. Byl to jednoduše zařízený staromládenecký byt, který působil neutěšeným a šedivým dojmem. Vše mělo svůj účel a žádná hezká zbytečnost prostor nezkrášlovala, ani mu nepropůjčovala dojem pohodlí. Zavřel dveře, sundal si klobouk, hodil jej na stůl v kuchyňském koutě

a kabát přehodil přes opěradlo židle. Škrtl sirkou a zapálil petrolejku. Vzal zelený plecháček z kredence, natočil do něj vodu a postavil jej na sporák. Sedl si na starý otoman, jenž se pod ním notně prohnul, sundal si vysoké boty a vyrovnal je u nohou otomanu. Chvilí na ně bezmyšlenkovitě koukal, než ho vyrušil zvuk vroucí vody. Vypnul sporák a do plecháčku vhodil trochu sypaného čaje. Přešel k oknu a vyhlédl ven. Okno jeho bytu nesměřovalo do ulice, ale ven z města na východ směrem k Parapoli. Nebylo už skoro nic vidět, jen sotva zřetelnou siluetu vedlejších domů a počátku jednokolejnicové dráhy. Zato ráno je to jiné. Z okna vidí ranní slunce, jak vychází za Parapoli a osvětluje ji. Právě brzy ráno, když je mlžný opar nejslabší, protože se ještě naplno nerozjela parní doprava a elektrárna odfukuje jen malé obláčky páry z chladících věží, měla Parapole mlžnou svatozář. Usrkl z horkého čaje. „Au,“ spálil si jazyk. Přejel si dlaní po znaveném čele a zívł. Čas jít na kutě. Položil plecháček na stůl a odešel do koupelny se vymočit. Sundal si kalhoty, zhasl světlo, lehl si na otoman a přikryl se kousavou dekou. A zítra nanovo.

Poryv větru za projíždějícím kočárem odvál kus oblaku mlhy a odhalil otevřené dveře budovy samosprávy. Vyšel z nich postarší muž s bílými vlasy, které mu téměř splývaly se světle šedým dobře padnoucím oblekem a pláštěnkou přehozenou přes ramena. Na svůj věk až nezvykle rychle seběhl schody od budovy k chodníku. Pláštěnka za ním zavlála a odhalila červenou podšívku, což se

v prostředí Parapole dalo považovat za nezvyklou extravaganci. Aníž se na chodníku zastavil, rovnou vklouzl do přistaveného kočáru, jehož dveře mu přidržoval kočí. Ten vyskočil na kozlík, práskl bičem a kočár se trhavě rozjel kupředu. Muž v kočáře zadumaně seděl. Okusoval si nehet ukazováčku levé ruky, koukal před sebe, krčil čelo a čas od času několikrát za sebou pokývl hlavou. Z myšlenek ho vytrhlo jen občasné zavravorání kočáru ve výmolech na cestě k jihozápadnímu konci Parapole. Příšerně se mu potily ruce, proto v nich žmoulal cíp pláštěnky. Když kočár zastavil, muž třikrát za sebou cukavě pokývl hlavou. Kočí mu otevřel dveře a vysunul schůdky. Muž z kočáru nejprve jen vystrčil hlavu, až poté se pomalu vysoukal ven. Jeho zrak stoupal ze špiček bot, po chodníku, schodech, zdech až k oblakům páry. Kdesi ve výšce končila budova, kterou hodlal navštívit. Nepříjemně se ošil. Skoro se mu podlamovala kolena. Kdyby se mu opravdu jednou podlomila, byl přesvědčen o tom, že by si na ně přímo klekl a začal se modlit. Palác měl jednu loď, které uprostřed vévodila jehlanovitá věž zvedající se nad mraky. Tak ohromná struktura musí mít i stejné základy – dlouhý jehlan zabodnutý do země. Každého přichozího přísným pohledem šacovala dvě štíhlá vysoká okna zakončená lomeným obloukem. Po schodišti stoupal ke dveřím, nebo spíše vratům, z masivního leštěného dřeva. Opravdový luxus, když široko daleko nebyl pořádný rovný strom. U dveří zvedl pravou ruku do výše hlavy, uchopil mohutný kruh klepadla zapuštěný do lví tlamy. Třikrát jím na dveře zabušil. Sáhl si na límec košile, polkl a dvakrát kývl hlavou. Dveře se neslyšně otevřely.

„Dobrý den, pane předsedo,“ pronesl distingovaně livrejovaný sluha. Jak je vidět, i Autopolské lze povznést na úroveň slušné obsluhy. „Pojďte, prosím, dál. Pan Skálovec vás již očekává,“ odstoupil od dveří a nechal příchozího vejít. Nastavil ruce, na něž mu předseda odložil pláštěnku. Poté se obrátil směrem do haly zející jako otevřený chřtán. „Je ve své pracovně,“ vyrušil ho sluha z mírného návalu paniky. „Budete si přát nějaké občerstvení?“

„Ne, děkuji.“ Odhodlaným krokem se vydal směrem k širokému středovému schodišti. Pomalu vystoupal do mezipatra, odkud pak schodiště pokračovalo ve dvou tenčích pruzích podél stěn haly. Vybral si tu delší cestu vpravo. Do tohoto martyria se mu nikdy nechtělo. Před cílovými dveřmi se na moment zastavil. Upravil si vázanku, polkl a zaklepal.

„Dále,“ ozvala se rázná odpověď. Zabral za tlustou kovovou kliku a vešel do prostorné pracovny. Na druhém konci místnosti seděl za starožitným stolem obtloustlý mužíček. Vzhlédl od papírů. Upřel na příchozího malinkatá očka za silnými kulatými brýlemi. Brýle mu zakrývaly většinu obličeje. Ladily se stejně kulatou a blyštící se holou hlavou.

„Á, Bergre, to jsem rád, že už jste tady,“ pronesl Skálovec. „Posaďte se,“ pokynul mu směrem k vyřezávané polstrované židli, jež byla od masivního stolu odsunuta nepříjemně daleko. „Dokončím tu jen pár poznámek a budu se vám hned věnovat.“ Uchopil stříbrné pero, soustředěně odšrouboval uzávěr, nasadil jej na druhou stranu a rozvážnými tahy začal psát na okraj potištěného papíru. Maloval vždy jen jedno slovo na konec řádku.

Bergr upřeně pozoroval Skálovcův krasopis. Ten si jeho pohled uvědomil a vzhlédl: „Něco zajímavého v kuloárech?“

„Ehm,“ krátce si odkašlal, „nic zvláštního. Jako obvykle se debatuje o novém průzkumu ložisek plynu. V některých sekcích panují obavy z jejich vyčerpání.“

„Takové obavy jsou nepodložené,“ odvětil Skálovec. „Vědecká rada přece jasně ohlásila, že poslední výsledky průzkumu jsou slibné. Plyn se vyskytuje v hojném množství.“

„Vždyť to znáte,“ poposedl si Bergr na židli. „Takové fámy se čas od času roznosou.“

„To ano,“ zvedl Skálovec hlavu od psaní, „ale vaším předním úkolem je prohlásit je za fámy a udělat jim přítrž.“ Malý muž proklál předsedu samosprávy pichlavým pohledem.

„Samozřejmě,“ hlasitě polkl a zacukal hlavou, „toho jsem si vědom. Ano, jistě učiním kroky k rozptýlení obav.“

„Reagovat musíte okamžitě. Doufám, že vám nemusím připomínat vaše povinnosti. Řízení členů samosprávy je vaše práce.“

„Ne, to určitě ne,“ zajel hlouběji do židle.

„Ještě něco?“ vrátil se Skálovec pohledem k lejstrům.

Bergr už nevěděl, jak zalézt do vyřezávané židle ještě hlouběji: „Bohužel ano.“

„Co je to tentokrát?“ mužík opět vzhlédl a posunul si brýle, které mu sjely z umaštěného nosu.

„Jeden ze zastupitelů za severní okrsek se zmínil, že se k němu donesly zprávy o radikální skupince, která si libuje v myšlenkách o rovnocennosti Autopole. Prý to může být začínající odboj.“

Skálovec se zvedl od stolu, i když tím při své malé postavě moc nevyrostl. Popošel zamýšleně od jednoho rohu stolu ke druhému, aby získal čas. Zastavil se a s pohledem upřeným k ornamentům koberce pronesl: „Toho bych se nebál. Každá rebelie, ať je sebelépe organizovaná, má jeden velký nedostatek – své vlastní lidi. Lidé vždy byli a budou slabí, levní a bojácní. A nezáleží na tom, za jak velkou myšlenkou stojí.“ Upřel pohled na Bergra. „Pokud taková skupina existuje, je nutné ji koupit a přitáhnout na naši stranu hned v počátku. Dohlédněte na to.“

„Zajisté,“ s úlevou pronesl Bergr.

Skálovec se vrátil ke stolu a znovu za něj zapadl. Když seděl, sahal mu stůl až po prsa, a to se nehrbil. Lokty si opřel o desku, ruce sepnul před obličejem, sklonil hlavu a našpulil rty, jež se tak dotkly špiček jeho prstů. Po pár sekundách se vytrhl ze zamýšlení, zvedl hlavu a vážně pronesl: „Ale teď k naší věci.“ Sáhl do kapsy u kalhot, vytáhl klíček a otevřel jím pravou horní zásuvku. Shrbil se a nahlédl dovnitř. Skoro to vypadalo, že mu do zásuvky z nosu spadnou těžké brýle. Když očima našel příslušný dokument, oddálil hlavu a zalovil v zásuvce pravou rukou. Vybral z ní zapečetěnou obálku. „Tady je nový rozvrh akcí.“ Předseda samosprávy se zvedl ze židle. V předklonu udělal dva kroky směrem ke stolu před sebou. Očima sledoval svou natahující se ruku, konečky prstů štitivě převzal obálku. Sklonil hlavu dolů, udělal dva kroky zpět a sedl na židli. Obálku vložil o vnitřní kapsy svého šedého saka. Pohyb doprovodil nervózním cukáním hlavou.

„Museli jsme změnit algoritmus akcí. Starý už byl příliš předvídatelný,“ podotkl Skálovec.

„Předpokládám, že je nutné synchronizovat nový algoritmus s novinami,“ jen nejistě dodal Bergr.

„To je samozřejmé. Po každé konceptuální ventilaci musí vždy následovat důkladné podmiňování.“

„Chápu,“ zacukal předseda hlavou. „Nějaké další změny?“

„To už je práce vašeho propagačního výboru. Očekávám, že bude provedeno opětovné školení vedoucích pracovníků a rozmístěny další propagační materiály. S tím už si snad poradíte,“ zvedl k Bergrovi ččkami zvětšené oči. „To je ode mne vše. Pravidelně mne informujte o dalším postupu samosprávy,“ upřeně hleděl na Bergra, který pokorně kýval hlavou.

„Jistě,“ zvedl se předseda ze židle a po měkkém koberci došel k vysokým dveřím. Vzal za mohutnou kliku a naposledy se otočil: „Na shledanou.“ Odpovědi se mu nedostalo. Vyšel tedy rychle ven a zavřel za sebou dveře. Notnou chvíli stál v chladné chodbě a snažil se zadržet podlamující se kolena. Zalovil v kapse. Vytáhl složený bělostně čistý kapesník a otřel si jím čelo. Než ho do kapsy vrátil, zadíval se na monogram AB ozdobně vyšitý v rohu.

Spěšně seběhl schody, z věšáku v hale sebral pláštěnku, aniž by čekal na blížícího se sluhu, a s vypětím sil k sobě přitáhl těžké vchodové dveře. Vystřelil ven. Až u kočáru uslyšel prasknutí zavíraných dveří. Než svižně naskočil do kabiny, zavelel kočímu: „Do novin.“ Kočí houkl na koně a povoz se dal do pohybu. Bergr zaznamenal zatočení kočáru do vedlejší ulice a následně se vůz vydal

na opačnou stranu města. Nakladatelství Autopolské polnice a Parapolského zpravodaje bylo asi napůl cesty mezi Skálovcovým palácem a sídlem samosprávy. Soustředil se na zvonění kopyt a drncání kol po dlažebních kostkách. Dlouho si budoval vlastní politickou kariéru, jen aby se dostal Skálovcovi do spárů. Nebylo jak se mu vyhnout. Kam se vrtl, tam narazil na ty jeho dlouhé prsty. Ukazovákem a prostředníkem poodhrnul závěs na okýnku. Po chodníku způsobně kráčelo několik lidí. S pohledem upřeným k chodníku nebo neúčastně před sebe šli Parapolští oděni v šedých, černých nebo tmavomodrých barvách přesně za svým cílem. Těch několik figur oblečených do barevného oděvu bylo z Autopole, ale ani ti se nesnažili na sebe nijak upozorňovat. Mířili do zaměstnání nebo z něj. Byli spolehliví. Jinak by nebyli k práci v Parapoli vybráni. Pustil závěs a mírně se sesul na sedadle. Uvolnil se. V hlavě si srovnával svůj denní rozvrh.

Kočár prudce zastavil a za závěsem se objevila bílá budova. Byla nižší než ostatní a mnohem méně zdobná. Vysoká štíhlá okna napodobovala parapolský styl výstavby, ale tvary byly příliš geometrické, bez výstupků, arkýřů či rozet. Ve svém okolí působila pokrokovým dojmem. Bergr rozvážně vystoupil z kočáru a napřímil se v celé své výšce. Rukou si uhladil šedivé vlasy. Vážně, s narůstajícím úsměvem na tváři třikrát pokývl hlavou. Pohyb ukončil s hlavou vysoko posazenou a pohledem mířícím těsně nad hlavy kolemjdoucích. Levou rukou sáhl za sebe, obtočil si kolem ní cíp pláštěnky, aby ji zdobila rudá podšívka. Rázně vykročil. Nemusel se ani zastavovat, protože z recepce již vyběhla žena v šedém

kostýmu s úzkou sukní a otvírala mu dveře. „Pane předsedo,“ oslovila ho v předklonu. On ji vzal na vědomí jen mírným otočením hlavy.

Došel na konec vstupní haly ukončené dřevěným výklenkem. Nastoupil do kabiny výtahu, uchopil trychtýř zasazený ve stěně a zavelel do něj: „Až nahoru.“ Ve strojovně se dala kola do pohybu a výtah se rozjel. Jízda byla překvapivě plynulá. Před Bergrem se mihlo první patro, kde bušili novináři do psacích strojů. Výtah se s cuknutím zastavil v druhém patře. Tady bylo ticho. Vykročil do chodby, z níž vedly vstupy do kanceláří redaktorů. Zamířil si to do dveří, na nichž se leskla kovová cedulka s nápisem Harry Tiskal – šéfredaktor. Vstoupil. Aniž by čekal na pozdrav, hodil si pláštěnku na věšák za dveřmi.

„Zdravím vás, Harry,“ upřel zrak na oteklého plešatého muže. Ten se v polosedu natáhl přes stůl a vzal Bergrovu napřaženou ruku do své upocené. Předseda si nesedl na židli, ale uvelebil se na pohodlné sofa u zdi s výhledem z okna. Šéfredaktor se znovu zaklínil do kolečkové židle, jejíž sedák byl na jeho pozadí příliš malý.

„Jak se máte, pane předsedo?“ optal se zdvořile. „Čím vám mohu posloužit?“

„Ničím zvláštním,“ mávl rukou Bergr a zavrtěl se na pohovce. „Jen běžnou úpravou Autopolské polnice.“ Sáhl do vnitřní kapsy saka a vytáhl obálku. Zlomil pečeti, vybral jeden menší složený papír a napřáhl ruku k Tiskalovi. Ten malými pohyby nohou popojel blíže k pohovce a naklonil se pro papír tak, že se kolečková židle mírně zvedla z podlahy, jak mu visela na pozadí. Došoupal se zpět ke stolu

a dal si na nos poloviční brýle na čtení: „To jsou nová data zvláště upravených vydání, že?“

„Správně,“ konečně odpověděl. „Jsou to data vydání po akcích. Po každé konceptuální ventilaci musí vždy následovat důkladné podmiňování.“ Teprve teď na Tiskala významně pohlédl.

„Jistě, o to jsem se vždy postaral. Máte nějaké přání, o čem by články měly být? Tedy kromě klíčové role Parapole.“

„Myslím, že by bylo nasnadě vyzdvihnout úspěchy pracovních odborů v Autopoli. Nezaměstnanost je v podstatě nulová,“ usmál se předseda, ale opět do okna.

„Ano, to je významný úspěch,“ udělal si poznámku sotva uchopitelným kolíčkem tužky.

„Zbytek je už na vás. Však v tom máte praxi.“

„Celá redakce se vynasnaží,“ ujistil předsedu uctivě.

„Ještě s jednou věcí byste mi mohl pomoci.“

„Samozřejmě,“ zasýpal přiškrceným hlasem. „Od toho jsme tady.“

„Je potřeba obměnit propagační hesla. Vaši redaktori se již v tomto úkolu osvědčili.“

„Zajisté. Bude termín do dvou týdnů stačit?“

„Myslím, že ano.“ Bergr vstal z pohovky, ještě jednou pohlédl z okna a sáhl pro pláštěnku.

„Určitě budete s naší prací spokojen, pane předsedo. Přeji vám úspěšný den.“

„Děkuji, Harry,“ pousmál se Bergr, když vycházel dveřmi na chodbu.

S vyjeveným šéfredaktorem v zádech měl mnohem lehčí a ráznější chůzi. Švihácky si prohrábl čupřinu šedivých vlasů a malým posunkem pozdravil recepční u východu. Jako mladík naskočil do kočáru a udal kočímu směr: „Samospráva“. Cestou si zaujatě proplétal prsty na rukou a samolibě se uculoval. Ucítíl náklon kočáru, jak stoupal na kopec, na jehož vrcholku seděla monstrózní budova parapolské samosprávy. Svou rozsáhlostí komplex předstihoval i Skálovcův palác. Jeho obdélníkovou symetrii v půlce narušovala vyčnívající kupole. Po každé její straně byla dvě identická křídla vepředu rámovaná podloubím. Kočár zastavil u kratší strany budovy u postranních dveří. Bergr svižně vyběhl do mezipatra. Tam se však zastavil. Úsměv mu sjel z tváře, pláštěnku si přehodil přes levou paži a dále již rozvážně vystoupal do prvního patra. V menší zasedací místnosti byl shromážděn propagační výbor. Muži v černých nebo šedých oblecích, někteří obzvlášť staromódní ve fracích, korzovali po místnosti, popíjeli horké nápoje z malých šáleků a při tom zaníceně debatovali. Jakmile Bergr vstoupil, všichni utichli a uhýbali procházejícímu předsedovi z cesty. Prošel kolem dlouhého zasedacího stolu, k němuž se postupně posadili ostatní přítomní. Přes velkou polstrovanou židli v čele si přehodil pláštěnku červenou podšívkou nahoru a posadil se.

„Dobrý den, pánové,“ oslovil propagační výbor. „Sešli jsme se dnes, abychom probrali dvě záležitosti,“ poklepal tiše prsty o stůl a zamyšleně pokýval hlavou. „První věc je docela běžná. Změní se algoritmus akcí, takže je třeba promyslet nové způsoby propagace. O Autopolskou polnici se není třeba starat. Tato naše frakce je

docela samostatná. Redakce nám taktéž vypomůže s novými hesly. Od vás očekávám návrhy na další neotřelé způsoby propagace. Termín je do konce příštího týdne.“ Zúčastnění se na sebe nepříliš šťastně podívali. „O druhé záležitosti nás bude informovat pan Lepový, zastupitel za severní okres.“

„Ano, jistě, ehm,“ odkašlal si muž středních let. Rychle se probral papíry v rukou a pak se pustil do řeči: „Ze spolehlivých zdrojů jsem obdržel informaci o existenci radikální skupiny, která hodlá ponoukat naše parapolské spoluobčany, aby nevyužívali Autopolské jen jako pracovní sílu, ale aby jim umožnili jejich vlastní samostatnost. Nebo dokonce rovnocenný status.“

V místnosti to zašumělo. „Tss, to je přeci směšné,“ ozval se jeden postarší přisedící nahlas.

„Ano, to víme všichni. A troufám si říci, že většina parapolských občanů by touto myšlenkou byla popuzena jako vy. Stejně ale existuje nebezpečí, že se pomatené iluze rozrostou a získají více přívrženců.“

Přítomní členové výboru mezi sebou začali vzrušeně diskutovat.

„Pánové, pánové, prosím,“ přerušil hukot hlasů Bergr. „Já bych se nebezpečí organizovaného odboje nebál. Ovšem pouze za předpokladu, že zasáhneme včas.“ Předseda se na moment odmlčel. Sepnul ruce před obličejem: „Slabým článkem každé rebélie jsou její vlastní lidé. Ať mají ideál jakkoli velký, vždy se dají koupit nebo alespoň zastrašit. Pane Lepový, máte bližší informace o členech této skupiny?“

„Mohu je samozřejmě od svých zdrojů získat,“ přiznal zastupitel.

„Tak to udělejte. Zjistěte, jaká místa zastávají a, což je mnohem důležitější, jaká by chtěli zastávat a jaké mají škraloupky.“

„Jistě, pane předsedo,“ odpověděl zastupitel potěšen jednoduchým řešením nepříjemnosti hyzdící pověst jeho okresu.

Z předklonu se Lola bolestivě narovnala a protáhla se. Rudé vlasy sepnuté v ohonu jí padaly na prohnutá záda. Prádlo v ruce jí kapalo na bosou nohu. Silou s ním praštila zpět do kádě. Měla od něj mokrou sukni. Nu co, stejně je všudypřítomnou párou celá nasáklá. Tak proč ne i sukně? Někdy se jí zdálo, že má tělo jako houbu, která cucá vlhkost ze vzduchu, a ruce jako kořeny, které nasávají vodu z kádí, sotva do nich ponoří konečky prstů. Kam se všechna ta voda vejde? Jednou přece musí prasknout! Při téhle myšlence se pousmála. To by bylo! Rozprskla by se kolem a všechno prádlo by bylo potřísněné krví a kusy tkáně. Ale fuj! Ještě jednou vymáchala prádlo a hodila jej na vrch plného koše.

V prádelně pracovala už tři roky. Každíčký den sotva za rozbřesku vyrazila prvním vlakem z Autopole a vracela se až k večeru. Znamenalo to bolavá záda a rozedrané ruce. Ale také to znamenalo, že domů přinese nejvíc z celé rodiny. Tom, Týna a Filip budou mít dobrou večeři a nové boty do školy. Proč zrovna ona musí být ta nejstarší, co se stará o ostatní? Představovala si mít všechny peníze jen pro sebe. Co by vlastně s nimi dělala? Koupila by si lepší bydlení? V Autopoli asi těžko. Tam je výběr jen mezi domy

rozpadlými a rozpadlejšími. A do Parapole by ji jinak než za prací nepustili. Možná by se mohla vydat na cesty. Třeba by se mohla přidat k Seveřanům. Jenže oni jsou tak nedůvěřiví. Kromě ceny zboží a poděkování za nákup od nich člověk nic jiného neuslyší. Když někdy dopoledne chodívá na trh, snaží se Seveřany za pulty stánků pozorovat. Hlavy mají pokryté šátky uvázanými do různých tvarů, oči klopí k pultu se zbožím, na těle nosí neforemné hábity až po paty. Když člověku vrací drobné, ani se nepodívají, kde má napřaženou ruku, a stejně se trefí. Chovají se tak i k sobě navzájem? Lola si představovala, že ne, že ta jejich odtažitost je jen hraná. Sotva odplují z města, odhodí hadry, usmějí se na sebe a začnou švitořit nesmysly.

Vhodila další vymáchaný kus prádla do koše a vydala se dovnitř do sušárny. Ve venkovním vlhkém vzduchu prádlo dříve zplesniví. Vešla do tmavého prostoru a spíše po paměti než zrakem se rychle zorientovala v bludišti chodeb. S očima upřenými k podlaze s nerovnými dlaždicemi si to zamířila hlouběji do sklepních místností. Ve slabém světle plynových lamp zabočila několikrát doprava. U dalšího rohu vyjekla a uskočila. Koš jí málem vypadl z rukou. Lekla se kožených bot před svými nohama. Nehýbaly se. Vzhledla a uviděla Skálovce juniora přitisknutého ke stěně.

„Nezlobte se. Neviděla jsem vás,“ řekla ustrašeně.

Neodpověděl. Jen na ni upřeně zíral.

Co nejširším obloukem jej obešla. Neměla z něj dobrý pocit. Vždycky jenom koukal. Napřed si jeho mlčení spojovala s funkcí dozorce. Spravoval celý dům, proč ne i prádelnu? Jenže pak si

uvědomila, že ani neví, jaký má hlas. On prostě nemluví. Jen na ni vykulenýma očima zírá. Naskočila jí husí kůže. Junior nebyl nevzhledný. Naopak. Vysoký, štíhlý, husté tmavé vlasy. Avšak jeho mrazivý pohled a pálení těch žlutých očí cítila v zádech dlouho potom.

„Co se s tím couráš?“ osopila se na ni Verena. Opřená o zárubeň svou mohutnou postavou vyplňovala celý dveřní prostor. „Okamžitě se dej do vyvařování. Čeká tě ještě spousta ložního prádla. Víš, chudino, co to vůbec je? Tady se nespí na zemi,“ zakrákala.

Lola dověšela prádlo a vydala na dvůr. Ve tmě před sebou hledala lesk žlutých očí. Už tam nebyl. Venku u vyvařovacího kotle zabořila kopist do změti prostěradel a všemi silami se jí snažila pohnout. Tupě hleděla do víru horké vody a myslela na cestu domů. Když odcházela z práce, připadala si špinavá, upocená a ucouraná. Ve vlaku si k ní však lidé rádi sedali, protože prý krásně voní mýdlem. Po cestě z paláce na nádraží se koukala jen pod nohy jako ostatní. Až u nádraží začala rovnat tělo, zvedat hlavu. V těchto místech převažovali Autopolští cestující. Parapolští do druhého města cestovali, jen pokud tam pracovali jako ostraha nebo na pracovním úřadě. Kolem plotu nádraží se promenádovala milice.

„Hmm,“ uslyšela za sebou, „ta by nebyla zlá.“

„Nech toho. Je z Autopole.“

„No a? Hlavně když se umí správně hejbat,“ koňsky se zarehtal jeden z příslušníků.

Lola šla bez ohlédnutí dál. Pozorovala nádražáky za plotem, kteří se o přestávce poflakovali, pokuřovali a probírali klepy. Přešla v těsné

blízkosti cizího obličeje. Zarazila se a ohlédla. Přímo za plotem stál osamělý muž, zíral ven a prsty křečovitě svíral drátěná oka. Oči mu zakrýval klobouk s širokou krempou, ale stejně bylo jasné, že si jí ani nevšiml. Hleděl na město. Jeden z mála, co měl odvahu se rozhlížet. Vešla do nádražní haly. Před stanovištěm kontroly byla dlouhá fronta cestujících nervózně přešlapujících na místě, aby stihli poslední vlak domů. Nedočkavosti však nebylo třeba. Přes noc by je tu nenechali. Cesta domů se jí táhla. Říká se, že cesta zpět bývá kratší, ale vlak ne a ne dojet.

Před autopolským nádražím se Lola zastavila. Místo čerstvého vzduchu vdechla zas jen hutný prádelnový opar. Vyšla se pěšky k domu svých rodičů. Byl to notný kus cesty. Dopravu si dovolit nemohla. Přes hlavu si hodila širokou šálu, aby zakryla své nápadné rudé vlasy, a svižným krokem procházela úzkými ulicemi. Kolem projelo pár parostrojů, v nichž se vezli ti movitější. Většina lidí chodila pěšky nebo se občas svezli jednou ze tří parních tramvajových linek, které se vějířovitě rozbíhaly od komplexu budov nádraží a elektrárny do města. Na koňský povoz člověk nenarazil. Živit koně znamenalo nakupovat krmení, jehož cena se s cenou plynu nedala srovnat. To si mohli dovolit Parapolští. V Autopoli si ti šťastnější, kteří měli malý obchůdek, pořídili zásobovací parostroj. Tyhle parní sentinely se poznaly podle kapotovaného kozlíku, na němž se vezlo více lidí, než lavička stačila pobrat. Pokud byla rodina rozsáhlejší, seděli i na korbě. Byla to nejen nákladná, ale i hlučná záležitost. Tlustá kola nebo ohromné válce vytloukaly dláždění ulic a doplňovaly zásoby páry.

Lola došla k menšímu kamennému mostu. Kupra byla pomalá řeka tekoucí dále na jih. Nesla s sebou nánosy červenohnědého bahna, které splavovala z úrodných oblastí severu. Dívka se zastavila pod plynovou lampou a shlédla dolů. Bahno se v Kupře převalovalo jako v barvířské kádi. Usmála se nad dětskou myšlenkou, že až jednou začne šedivět, bude si mýt vlasy v Kupře. Šla dál po mírně se vzdouvajícím mostě. Dlažební kostky byly hladké, léty ochozené. Roštěčky se po nich sklouzla.

„Lola, Lola, kdopak na ni volá?“ ozvalo se jí nad hlavou.

„Volá na ni jeden velkej trouba, bléé“ vyplázla jazyk na kluka stojícího na polorozpadlé střeše nízkého domku.

„Ale no tak,“ pronesl kluk konejšivě, „dej si přece říct.“ Seskočil ze střechy a za patami mu spadlo několik tašek.

„Nedám. To víš moc dobře,“ odsekla Lola. Udělala na něj dlouhý nos a rozeběhla se z mírného kopce.

„Nech ji být, Vítku,“ zahlaholil na kluka jeden z mladíků opodál. „Ta nána za to nestojí.“

Vítek se díval za běžící Lolou. Pak se otočil a vydal se za svou partou.

Běžela dál. Ne ze strachu. Spíše ze škodolibé radosti. Probíhala potměnými ulicemi, kolem domků s dírami po oknech zakrytými pytlovinou. Někde se ozývala hádka, jinde zase dětský pláč, většinou obojí. Klopýtla v díře po chybějící dlažbě. Zabočila do uličky osvětlené široko daleko jedinou plynovou lampou a před ní se objevily malé zelené dveře. Zastavila se a snažila se popadnout dech.

Šlo to těžko, protože se navíc sama pro sebe smála. Vzala za kliku, sehnula se před nízkým trámem a vešla do malé světnice.

„Lolo, podej mi čistý plíny,“ sotva ji spatřila, nařídila jí matka s brečícím capartem v náruči.

Lole povadl úsměv na tváři, ale hbitě skočila, z bidla visícího pod stropem sundala zažloutlé hadry a podala je matce, která se dala do přebalování křiklouna.

„A nechytíš mě, nechytíš.“ Z vedlejší místnosti vyběhla asi šestiletá holčička. Za ní se loudal puberták předstírající hru se svou malou sestrou. „Nikdo mě nechytí. Lolo, že mě taky nechytíš,“ zvonivým hláskem zavýskla, několikrát poskočila na místě, jako by skákala panáka, a rozběhla se do chodby. Puberták zvrátil oči v sloup a líně pokračoval v pronásledování své sestry.

„Světlo, všude světlo... koule nahoře,“ řekla z ničeho nic téměř bezzubá stařena v houpacím křesle.

„Ale, babi,“ položila Lola svou mladou ruku na její vetrou a svráštělou. Přejela po ní dlaní, podívala se stařence do obličeje, ale ta nepřítomně hleděla někam před sebe.

„Zamíchej tou polívkou a prostři. Na tátu čekat nebudeme,“ povzdechla matka a utřela si zpocené čelo.

Lola našla odloženou vařečku, zamíchala vzkypěnou polévku a odstavila ji. Z poličky vytáhla ošatku s chlebem, z oprýskaného kredence pět hlubokých talířů a lžíce. Rozložila talíře a lžíce po okrajích stolu, ošatku umístila doprostřed.

„Babi, pojď, budeme jíst.“ Zhoupnutím křesla postavila starou ženu na nohy. Ta jí spadla do náruče. Společně šouravými krůčky došly ke kraji rohové lavice, na kterou stařenku usadila.

Matka se řvoucím dítětem stále v náručí se posadila do čela stolu. Lola rozdělila polévku do talířů a sedla si na židli blíže k babičce.

„Týno, Filipe, pojďte k večeři,“ křikla matka na děti, ale jinak celou svou pozornost soustředila na utišení caparta tím, že mu do pusy cpala lžící polévky, kterou předtím pofoukala. Dítě sice polévku polklo, ale na dlouho ho to neutišilo. Začala ho proto konejšit rychlým houpáním nohy, na níž sedělo, což jí krmení ještě ztížilo. „Ani jsem se tě nezeptala, jak se ti dnes vedlo,“ optala se Loly.

„Jako obvykle. Nic zvláštního,“ sáhla do ošatky pro chléb.

„Otce jsi po cestě domů nepotkala?“

„Ne. Vždyť kolem hospody ani nechodím.“

„Já jen kdyby náhodou.“

„Babi, všude cintáš,“ otočila se Lola ke stařence a otřela jí utěrkou pokapanou bradu i halenku. Vzala jí lžící z roztřesené ruky a začala ji krmit. V půli pohybu ke stařenčině ústům sebou nečekaně trhla a rozlila další polévku. „Týno,“ okřikla sestru, protože nehodu způsobilo kopnutí pod stolem.

„To jsem nebyla já,“ žalovala Týna. „Filip mě kopl, tak jsem mu to chtěla vrátit,“ začala holčička nabírat.

„Žalovníčku,“ odsekl kluk a usrkl polévku.

„A byls to ty,“ praštilo děvčátko svého bratra do ramene, ale ten se jen posměšně ušklíbl.

„Už toho nechte a jezte,“ popuzeně je napomenula matka, zvedla se od nedojedené polévky a odešla konejšit brečící dítě do vedlejšího pokoje. Zatímco zbytek rodiny mlčky dojedl, přestal se ozývat pláč a nahradilo jej matčino žvatlání. Kromě matčina talíře Lola vše sklidila ze stolu a dala na plotnu hřát vodu na mytí nádobí.

„Lolo,“ zatahala ji Týna za rukáv, „podívej se, co jsem dnes nakreslila.“ Týna měla v rukou změť pomačkaných novinových papírů. „Pojď,“ směřovala sestru ke stolu, kde noviny rozprostřela po celé jeho ploše. V Autopolské polnici vycházela dětská příloha. Týna zvedla jeden list, na kterém byl vymalovaný obrázek, i když jen třemi pastelkami. Výsledkem byla nepohledná žena v šátku ohnutá nad valchou. „To jseš ty,“ vesele jí oznámila. Lola se na ni nepřilíš povzbudivě usmála.

„A co ty další obrázky? Taky jsi je namalovala sama?“ zvedla ze stolu postavu mašinfíry nakreslenou tužkou spojením jednotlivých čísel. Byl to staromódní obrázek očazeného chláпка s hranatou čepicí s kšiletem do čela, jak drží řetízek zavěšený od stropu řídicí kabiny a odpouští páru z kotle.

„S tím mi trochu pomáhal Filip,“ posmutněle se přiznala Týna. „Ale tenhle jsem vybarvila úplně sama,“ natáhla se pro natržené noviny. Na obrázku byl kovář sehnutý nad kovadlinou a pod ním říkanka:

Podkovičky pilně kuje,
koníčky jimi obuje.

Kdo to je?

„A ty víš, kdo to je?“ zeptala se Lola.

„No přece kovář,“ sebejistě pronesla holčička. „Ten dělá podkovy, aby v Parapoli mohli jezdit v kočárech s koňma.“

„Ty jsi šikovná,“ pochválila sestřičku. Ta se jala s hrdým úsměvem ukazovat Lole další omalovánky, ale Lola se jen bezmyšlenkovitě usmívala a kývala hlavou, což Týně k pocitu štěstí stačilo. Rozložila před Lolu dvoustranu novin, na jejímž vrcholu tlustými písmeny vystupovalo heslo „Budoucnost bez obav“. O svou budoucnost se Lola opravdu nebála. Zítra ji čekal stejný den jako dnes a pozítří jakbysmet.

Viktor si klackovitě sedl do křesla před otcovým masivním stolem. Opřel se paží o opěradlo a jednu nohu v těžké černé botě si položil na koleno druhé. Skálovec seděl shrbený naproti. Těsně před obličejem držel účty. Brýlemi zvětšené oči se mu lepily na papír.

„Proč ses včera na jednání opozdil?“ pohled ani nezvedl. „Je nutné vystupovat jednotně. Jsme rodina a tohle je rodinný podnik.“

Junior se začal v křesle rovnat a upravovat.

Teprve teď k němu otec vzhlédl: „Nech té bezúčelné vzdorovitosti. Už zase vypadáš jako kluk, co mu sebrali prak.“

Viktor si nervózně odkašlal.

„Prý byly nějaké problémy s dodávkami plynu,“ vrátil se Skálovec k papírům.

„Jen několik dodávek se opozdilo kvůli úniku. Už se to opravilo. Stejně máme velké zásoby. Není třeba se ničeho obávat,“ mávl junior rukou.

„Vždy je třeba myslet na nejhorší. Plyn je pro nás nepostradatelný. Proč k úniku došlo?“

„Nedbalost jako obvykle. S parapolskými dělníky to nebývá lehké.“

„Jiné nemáme,“ odsekl Skálovec. „Nehody si nemůžeme dovolit z žádných důvodů. O to méně z nedbalosti. Posílíme dohled. V dílnách vše v pořádku?“

„Jistě,“ napřímil se hrdě, „všechno klapě. Běžná správka byla provedena a příprava na další naplánovanou akci je v plném proudu.“

„Zde je rozvrh akcí.“ Natáhl k synovi ruku s hlavičkovým papírem a několika razítky u spodního okraje. Viktor se pro něj nahnul, ale otec trhl rukou zpět. „Pamatuj si, že veřejně vystupujeme společně. Otec a syn. Příští týden je jednání se zástupci samosprávy. Budeš po mém boku. Rozumíš?“

„Jistě, otče,“ pokorně pronesl se zrakem upřeným ke koberci. Napřáhl ruku pro papír, ale chvíli se o něj s otcem musel přetahovat.

„To je pro dnešek vše. Můžeš jít,“ vrátil se senior k lejstrům.

Za dveřmi pracovny si Viktor vydechl, ale okamžitě začal zuby. Stál tam několik minut, až si uvědomil, že ho bolí čelist. Vyběhl po červeném koberci do vyššího patra. Vlál za ním černý plášť. Vrazil do svého pokoje a zabouchl dveře. Ze sevřené pěsti mu trčel napůl zmačkaný rozvrh akcí. Odhodil jej a zhroutil se na lenošku

potáženou zlatým brokátem. Chvilí ležel se zavřenýma očima. Pak je otevřel a upřel na žebroví na stropě. Vysoký strop se snižoval, až ho žebra klenby objala jako okovy. Sáhl do šuplíku vykládaného stolku vedle lenošky a vytáhl kovovou krabičku. Palcem a ukazováčkem z ní vylovil několik průhledných krystalů a strčil si je pod jazyk. Uvolnil si knoflíky pláště. Venku se šelo. V pokoji byla téměř tma. Rozeznával už jen obrysy nábytku a pak ten odporný katedrální strop. Co proboha jeho předky vedlo k tomu, nechat si místo domu postavit obrovský kostel? Je odevšad vidět, všem imponuje, každý hned ví, kdo tu vládne. Ale proč ta obscénní nábožnost? Jeho otec je dost chytrý na to, aby se sám začal považovat za boha. Spíš připomíná vrchního kněze, který ze svatostánku tahá za nitky a manipuluje ostatními v údajný boží prospěch.

Rozšněroval si těžké boty. Špičkami o paty je vyzul a odkopl. Sundal si i kabát. Bylo mu horko. Krystal už působí. Někdy si představoval, že jsou to zkamenělé slzy. Třeba slzy jím nepoznané matky. Otec si prý nechal dovézt dívku. Vlastně teprve dítě. Vyrůstala v paláci, ale jen za jediným účelem – aby porodila juniora. Věděla to předem, nebo ji překvapil? Nalákal hubené děvčátko s dlouhými vlásky do svého doupěte. Byla snad připoutaná? Nebo se ji snažil uchlácholit měkkými polštáři a lesklými závěsy? Když se k ní vkrádal, odvážila se bojovat? Nebo jen prkenně ležela a modlila se, aby už byl konec? Pokud našla odvahu otevřít oči, musela nad sebou vidět pohybující se zpocenou holou lebku a na ní ještě stále nasazené tlusté brýle. Po aktu zůstalo pod nebesy jen křečovitě se cukající dívčí tělo.

Ne! Viktor se na lenošce hrůzou vzpřímil. Těžce oddechoval. Z čela se mu řinul pot. Opět si lehl a zavřel oči. Před očima měl rudo. Rezavá barva se vlnila ve všech směrech. Obraz nabíral texturu. Jeho ruka se zanořila do jemných rezavých vlasů. Podal si je k obličej. Nasál vůni mýdla. Odhrnul pramen a pod ním našel hebkou bílou kůži, měkká nadra a vzdouvající se šíjí. Vše se houpalo. Stále zuřivěji a ve zkracujících se intervalech. Pak se ozval jízlivý smích. Pronikavý jako nůž nalézající volné místo mezi žebry. Se zkriveným obličejem si dlaněmi zacpával uši, až ho začaly bolet. Zabořil paty do pohovky. Vzepjal se a propnul záda. Tělo měl jako napjatý luk. Křičel. Nedokázal přestat. Jak dlouho ještě? Zhroutil se na podlahu. Jazyk se mu lepil na patro. Bolest za krkem byla nesnesitelná, ale ztuhlé obratle mu nedovolovaly se pohnout. S námahou rozevřel víčka, ale hned je zase bolestivě zavřel. Do pokoje pronikalo z okna světlo. Je ráno. Podepřel se lokty a pomalu vstal. Zamířil do koupelny. Nahnul se nad porcelánové umyvadlo, z poloviny jej naplnil studenou vodou a dlaněmi si opláchl obličej. Podruhé nabral chladnou vodu do dlaní, ale tentokrát ji vypil. Ručníkem si osušil tvář, vrátil se do pokoje a natáhl se na postel.

Je tu další den. Projít rozvrh akcí, dohlédnout na opravy v domě, zajistit zásobování, vyplatit služebnictvo. On sám je taky služebník. Jako kluk snad ještě přemýšlel o tom, že by svůj život žil jinak a jinde. Časem se však odvážné myšlenky vytrácely a přibýval jen mlžný opar smutné jistoty, že není kam jít. Už nebylo tak jednoduché sebrat si pár věcí a zmizet. V Parapoli by ho milice na otcův rozkaz okamžitě našla. V Autopoli taktéž. Nehledě na to, že

představa života mezi Autopolskými se mu přičila. Pak by mu zbylo jen plahočit se pouští bůhvíkam. Zatímco zde, na místě jediného dědice, si mohl iluzi vlastní důležitosti zahřívat a opečovávat. Sice se musel tiše plížit potemnělými chodbami, přešlapovat na místě a jen skřípat zuby při tajném naslouchání. Musel se nechat hladit proti srsti. Jediným povoleným projevem odporu bylo jiskření kožichu, úskok od necitlivé ruky a podrážděné zamňoukání. Úděl dědice však také nabízel omamnou budoucnost. Všechno to čekání a ústupky se za nějaký čas zúročí.